

آموزش حقوق بشر در اسلام

گردآوری و تالیف:

محسن مقیمی کاخکی

انتشارات
جهاد دانشگاهی
قزوین

سرشناسه : مقیمی کاخکی، محسن، ۱۳۷۲-
عنوان و نام پدیدآور : آموزش حقوق بشر در اسلام/گردآوری و تالیف محسن مقیمی کاخکی ؛
ویراستار ادبی حدیقه همایونی افشار.
مشخصات نشر : قزوین: جهاد دانشگاهی، سازمان انتشارات، واحد قزوین، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری : ۱۱۴ص.
شابک : ۹۷۸-۶۲۲-۷۵۴۹-۸۴-۳
وضعیت فهرست نویسی : فیپا
یادداشت : کتابنامه.
موضوع : حقوق بشر -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام
Human rights -- Religious aspects -- Islam
شناسه افزوده : جهاد دانشگاهی، سازمان انتشارات، واحد قزوین
شناسه افزوده : Press Organization Jahade DaneshgahiGhazvin Branch
رده بندی کنگره : B۲۲۰/۱
رده بندی دیویی : ۲۹۷/۳۸۳۴
شماره کتابشناسی ملی : ۸۶۳۴۱۵
اطلاعات رکورد کتابشناسی : فیپا

آموزش حقوق بشر در اسلام

گردآوری و تالیف: محسن مقیمی کاخکی
ویراستار ادبی: حدیقه همایونی افشار
گرافیک و صفحه‌آرایی: علیرضا صفری
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۵۴۹-۸۴-۳
چاپ: نوبت اول - پاییز ۱۴۰۰
شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
قیمت: ۵۰۰۰۰۰ ریال

مصوبه شورای شبه انتشارات جهاد دانشگاهی قزوین

ناشر انتشارات جهاد دانشگاهی قزوین
کلیه حقوق محفوظ است ©

فهرست

۱	مقدمه
۵	فصل اول: تاریخچه حقوق بشر در اسلام
۵	۱- آموزش در اسلام
۱۲	۱-۱- حقوق طبیعی
۱۵	۲-۱- نظریه اسلامی حقوق بشر
۱۵	۱-۲-۱- مفهوم حق
۱۶	۲-۲-۱- مفهوم فطرت
۱۷	۳-۲-۱- مفهوم انسان
۲۰	۴-۲-۱- حق کرامت
۲۹	۵-۲-۱- حق تعلیم و تربیت
۳۵	فصل دوم: مفاهیم اسلامی و حقوق بشر معاصر
۳۹	۱- اصل حقیقت‌محوری
۴۰	الف) پذیرش حقایق عینی
۴۰	ب) امکان دستیابی به حقایق
۴۲	۲- نگرش انسان‌شناختی
۴۲	الف) دیدگاه مادی
۴۳	رویکرد جامعه‌گرایانه
۴۴	رویکرد فردگرایانه
۴۵	ب) دیدگاه الهی
۴۷	۳- اصل توحید و خدامحوری
۵۱	فصل سوم: تفاوت‌های کلی حقوق بشر در اسلام و غرب

۵۱	۱- از حیث منشأ
۵۲	۲- از حیث متعلق
۵۳	۳- از حیث فردی-اجتماعی
۵۷	۴- از حیث زیر ساختهای فاعلی و غایی
۵۹	فصل چهارم: حق بر آموزش در اسلام
۶۱	الف) حق بر آموزش از دیدگاه قرآن کریم
۶۳	ب) حق بر آموزش از نظر روایات معصومین
۶۶	ج) حق بر آموزش از نظر فقهی
۶۹	جایگاه مساجد در امر آموزش
۷۳	فصل پنجم: آموزش حقوق بشر در منابع اسلامی
۷۳	۱- در قرآن کریم
۷۸	۱-۲- حقوق کودک در قرآن کریم
۷۹	۱-۲-۱- راهنمایی و مشورت فکری به کودک
۸۰	۱-۲-۲- مسئولیت پذیری
۸۱	۱-۲-۳- قدرت استدلال و تفکر انتقادی
۸۲	۲- در سیره پیامبر
۹۱	۳- در نهج البلاغه
۹۱	۳-۱- حقوق عمومی
۹۱	۳-۲- حق تعیین سرنوشت
۹۳	۳-۳- آزادی سیاسی
۹۳	۳-۴- حقوق متقابل حاکم و مردم
۹۵	۳-۵- ایجاد عدالت اقتصادی و رفاه جمعی
۹۶	۳-۶- حق امنیت شهروندان
۹۷	۴- از منظر امام سجاد علیه السلام
۹۷	۴-۱- رساله حقوق
۹۹	۴-۲- در باب حق حیات
۱۰۰	۴-۳- در باب حاکم و رعیت
۱۰۰	۴-۴- در باب محدود کردن حقوق بشر

مقدمه

حق آموزش از حقوق اولیه بشری است که فارغ از زمان و مکان و مسائلی از قبیل جنسیت، زبان، نژاد، دین و قومیت می‌بایست در مورد تمام اشخاصی که متولد می‌شوند و تا زمانی که می‌میرند ادامه یابد. در حقوق اسلام؛ حق بر آموزش مورد تاکید قرآن، روایات و احادیث ائمه اطهار مورد است و با تعهدات دولت‌ها در زمینه حمایت از آموزش و تداوم آنکه موجبات تعالی و رشد جامعه است با مقررات حقوق بشری در خصوص تکلیف بر آموزش همگانی منافات ندارد. نظریات فقهی بیانگر آن است که حق آموزش و تعلیم و تربیت ابتدا وظیفه اصلی خانواده‌ها و دولت‌های حاکم در هر عصری است و دانش و دانایی تنها ممیز انسان از غیر انسان است که حقوق بین‌الملل بشر به حفظ این حق اولیه بشری به شکل قوانین موضوعه جدید تاکید مضاعف نموده ولی هنوز از ضمانت اجرای کافی برخوردار نیست و بایستی به شکل اجباری مورد همت و تلاش همگان قرار گیرد.